

Asia: VN/16951/2020

Lausuntopyyntö keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto

Lausun suunnitelmasta allaolevien alaotsikoiden alle

Mikäli vastasit yhtyäsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

Suunnitelman tavoitteet

1 Suunnitelman tavoitteet - avovastaus

Oleellista kaikissa toimissa on, että ne ovat realistisia ja tasapuolisia. Suomella tulee olla kunnianhimoiset tavoitteet, mutta siten, etteivät ne vaaranna kilpailukykyämme. Kuten viime aikoina on nähty, keskustelu ilmastokysymyksistä on ollut hyvin ääreistynyttä ja politisoitunutta. Tämä ei saa eikä voi vaikuttaa Suomen ilmastopolitiikan linjaan vaan sen on perustuttava tieteeseen ja sen myötä yhteisesti hyväksytyihin laskentaperusteisiin niin hiilinieluista, hiilen sidonnasta kuin päästöistä. Maa- ja metsätalous ovat ainoat luonnonmukaisesti hiiltä sitovat toimialat, minkä vuoksi niiden toimintaedellytyksiä tulee kaikin tavoin edistää, ei estää eikä haitata.

Suunnitelman näkökulma tulee olla ilmastokysymysten edistämässä ja uusien keinojen löytämisessä sekä olemassa olevien vahvistamisessa. Rajoittamalla ja kieltämällä ei näihin tavoitteisiin päästä, koska ne aiheuttavat ristiriitoja ja vastakkainasettelua, mikä ohjaa keskustelun syrjään varsinaisista tavoitteista. Tehokkain suunnitelma on hyödytön, jos se ei saa laajaa ja puoluerajat ylittävää hyväksyntää. Ilmastopolitiikka ei missään olosuhteissa ole ideologioiden ohjaamaa, kuten ei mikään muukaan politiikka.

Liikenne

2a Liikenteeseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

2b Liikenne - avovastaus

Suomen käytännön toimet biokaasun lisäämiseksi liikenteessä ovat jääneet vähäisiksi. Suomen tulee sekä kansallisessa että EU-politiikassa ajaa vahvemmin aidosti uusiutuvat biokaasun liikennekäytön lisäämistä. Biokaasulla pystytään hyödyntämään monia maatalouden ja elintarviketeollisuuden jakeita, jolloin se parantaa em. toimialojen kykyä vastata ilmastohaasteisiin. Biokaasun edistäminen ei ole vain ympäristöpolitiikan vastuulla, vaan siihen tulee panostaa myös monilla muilla politiikkasektoreilla.

Maatalous

3a Maataloutteen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

3b Maatalous - avovastaus

Kunnianhimon lisääminen maatalouden osalta tarkoittaa maatalouden hiilensidontamahdollisuuksien parempaa tunnistamista ja vahvempia toimenpiteitä niiden edistämiseksi. Rajoittavat toimet eivät edistä sen enempää maatalouden perustehtävää eli ruoan tuottamista eikä myöskään ilmastotavoitteita, jos maatalouden harjoittaminen ei ole taloudellisesti kannattavaa. Tällä hetkellä elintarvikeketju ei ota huomioon maatalouden kustannuksia eikä maatalouden tuottamien tuotteiden laatu- eikä ympäristötekijöitä tuotteiden hinnoittelussa. Käytännössä kauppa Suomessa maksaa halvinta mahdollista hintaa ja kaikki suomalaisen maatalouden vahvuudet ilmaston, eläinten hyvinvoinnin ja laadun osalta menevät kaupan kautta kuluttajille kaupantekijäisinä. Lainsäädännöllä eikä hallinnollisesti tule lisätä maatalouden tekemälle ruoan tuottamiselle lisätaakkaa, mikä se ei pysty taloudellisesti sitä kantamaan.

Maataloudessa on kyse ruoasta, mutta myös ruokaturvasta, huoltovarmuudesta ja koko maan elinvoimaisuudesta. Tässä kotieläintuotanto on erityisesti Itä- ja Kaakkois-Suomessa keskeisessä roolissa. Luontaiset olosuhteet tällä alueella ovat pääosin sellaisia, jossa kotieläimet pystyvät muuttamaan ihmisille kelpaamatonta raaka-ainetta maidoksi ja lihaksi. Pellot soveltuvat tällä alueella valtaosin nurmen ja rehuviljan tuotantoon, josta varsinkin nauta ja lammas pystyvät muokkaamaan tehokkaasti ihmisille kelpavaa ravintoa.

Kunnianhimoisemmat toimenpiteet tarkoittavat MTK-Etelä-Savon näkökulmasta hajautetun maataloustuotannon vahvistamista ja keskittämiskehityksen kääntämistä takaisin hajautettuun tuotantoon. Tämä on ilmaston, eläinten hyvinvoinnin, eläintautien ja maaseudun elinvoimaisuuden kannalta paras vaihtoehto, joka vaatii myös politiikkatoimia.

Peltometsäviljelystä voi yksittäisenä kohtana todeta, ettei se ole perinteinen suomalainen maatalouden harjoittamisen tapa eikä siten automaattisesti ole jollain tapaa parempi kuin suomalainen perinteinen maatalouden harjoittamisen malli. Suomessa, varsinkin Itä- ja Kaakkois-Suomessa pellon ja metsän sekä vesistöjen suhde on sellainen, jossa peltoa on erittäin vähän kokonaisuus-alueella. Alueen maatilat ovat nämä yhteenlaskien käytännössä kaikki hiilineutraaleja,

jos otetaan huomioon myös niiden metsät. Käytännössä ne sitovat hiiltä enemmän kuin, mitä niiltä sitä vapautuu.

Ilmastopolitiikkaa ei pidä kytkeä ravitsemuskysymyksiin. Kuten edellä todettua Suomen vahvuus on kestävässä kotieläintuotannossa, joka pystyy tuottamaan merkittävän osan kansalaisten tarvitsemasta ravinnosta. Kotieläintuotanto muuttaa ihmiselle kelpaamatonta raaka-ainetta ihmiselle hyödynnettävään muotoon. Tähän ei mikään muu ruokajärjestelmä pysty.

Biokaasun merkitys on jäänyt suunnitelmassa liian pienelle huomiolle. Suomessa on laadittu kansallisen biokaasuohjelma, jota tulee edistää kaikilla politiikan osa-alueilla, myös ilmastopolitiikassa. Liikennebiokaasu pystyy tarjoamaan ratkaisuja sen tuotantoketjussa lukuisiin eri ilmastokysymyksiin.

Rakennusten erillislämmitys

4a Rakennusten erillislämmitykseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

4b Rakennusten erillislämmitys - avovastaus

Puun käyttö lämmityksessä on Suomen vahvuuksia. Se vähentää fossiilisten polttoaineiden tarvetta, riippuvuutta tuontienergiasta ja ylläpitää sekä parantaa metsiemme kasvua, mikä edelleen parantaa metsien hiilensidontaa. Puun käyttöä tulee edistää myös ilmastopolitiikan keinoin.

Työkoneet

5a Työkoneisiin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

5b Työkoneet - avovastaus

Suunnitelma ei tunnista lainkaan maa- ja metsätaloudessa käytettäviä koneita, mikä pitää korjata. Suunnitelman lähestymistapa on kaiken kaikkiaan tässä kohtaa hyvin kapea ja vaikuttaa enemmän normiohjaukselta kuin keinoilta aidosti edistää työkoneiden kehittymistä ja kehittämistä. Tässä muodossaan suunnitelma ainoastaan lisää kustannuksia alan toimijoille, mutta ei johda ilmaston kannalta parempaan lopputulemaan.

Jätehuolto

6a Jätehuoltoon suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

6b Jätehuolto - avovastaus

-

F-kaasut

7a F-kaasuihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

7b F-kaasut - avovastaus

-

Teollisuus ja muut päästöt

8a Teollisuuteen ja muihin päästöihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

8b Teollisuus ja muut päästöt - avovastaus

-

Kuntien ja alueiden ilmastotyö

9a Kunnille ja alueille suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

9b Kunnat ja alueet - avovastaus

-

Kulutuksen hiilijalanjälki

10a Kulutukseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

10b Kulutus - avovastaus

Maatalouden eli ruoan osalta tilanne on vääristynyt siinä, että ruoan kulutuksen päästöt jäävät käytännössä maatalouden kannettaviksi. Ilmastopolitiikassa vaaditaan suunnan muutos siinä, että se hyväksyy maatalouden tekemän hiilen sidonnan. On kestävämpää, mikäli maatalouden katsotaan aiheuttavan kaikki ruoan päästöt, mutta sen ei katsota vastaavalla tavalla sitovan hiiltä. Kun kulutus vielä tapahtuu jo nyt valtaosin ja entisestään kasvavissa määrin kaupungeissa, on erityisen tärkeää, että ilmastopolitiikka ottaa huomioon tämän epäsuhdan. Kunnat, joissa harjoitettava maatalous ruokkii suomalaiset myös suurissa kaupungeissa eivät voi jäädä ilmastopolitiikan maksumiehiksi, eikä naisiksi. Mikäli tätä epäsuhdaa ei korjata, ei suunnitelma eikä sen pohjalta rakentuva ilmastopolitiikka saa kaikkien kansalaisten hyväksyntää.

Julkiset hankinnat

11a Julkisiin hankintoihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

11b Julkiset hankinnat - avovastaus

Julkisten hankintojen osalta on aina tehtävä niin yritys- kuin maaseutuvaikutusten arviointi. Tällä hetkellä huonolaatuisten tarjouspyyntöjen takia esimerkiksi Etelä-Savossa kunnat käyttävät tuontihaketta kotimaisen lähienergia sijaan. Nykyinen tietopohja arvioinnin perusteiksi on myös vielä vajavainen sekä epäyhtenäinen. Erityisesti elintarvikkeiden osalta on myös nähtävissä asian politisoituminen julkisessa keskustelussa, minkä seurauksena kuntien ja kaupunkien ilmastopoliittisia linjauksia ohjaa enemmän puoluepolitiikka kuin aito ilmastopolitiikka. Julkisilla hankinnoilla on myös muita vaikutuksia kuin ilmastollisia, mitkä pitää myös ottaa huomioon - mikään politiikan alue ei elä irrallaan muista politiikan osa-alueista.

Muut poikkisektorit

12a Muille poikkisektoreille suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Näille osa-alueille pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

12b Muut poikkisektorit - avovastaus

Kuten edellä olemme tuoneet esille, biokaasu vaatii selvästi merkittävämpää roolia suunnitelmassa ja sitä kautta ilmastopolitiikassa. Ilmastopolitiikan tulee olla edistävää, ei rajoittavaa ja kieltävää tai poissulkevaa.

Toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi

13a Toimenpideohjelman vaikuttavuus

Toimenpideohjelmassa pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

13b Toimenpideohjelma - avovastaus

Samaan aikaan jo olemassa olevien toimien edistämisen lisäksi tarvitaan lisää puolueetonta ja ideologioista vapaata tutkimusta ja seurantaa. Ilman tätä ei ilmastopolitiikan toteuttaminen onnistu eikä saa kaikkien hyväksyntää. Toimien tulee olla kustannustehokkaita ja niitä pitää tarkastella eri aikajäniteillä sekä erityisesti ottamalla huomioon niiden toteuttamiskelpoisuus. Maatalous esimerkiksi ei pysty tekemään tehokkaita ilmastotoimia, mikäli maataloutta ei kannata harjoittaa. Kaikista huonointa ja vastuuttominta ilmastopolitiikkaa on ulkoistaa se tuonnin varaan - toisten kaivosta juominen ja pöydässä syöminen ei voi olla Suomen kaltaisen sivistysvaltion ilmastopolitiikan lopputulema.

13c Mitä lisätoimia ehdotatte tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi?

Maatalouden tutkimusta, jossa keskitytään aidosti tuotantomenetelmiin ja -tekniikoihin. Tällä hetkellä maataloustutkimuksen painopiste on vääristynyt siten, että politiikka ja erityisesti ympäristö- ja ilmastopolitiikka on vienyt resursseja varsinaisen tuotannon tutkimukselta. Poliitiikan tutkiminen on turhaa, mikäli tuotantoa ei kannata harjoittaa eikä siihen anneta kunnollisia ja laajasti hyväksytyjä välineitä. Suomalainen maatalous voi vastata ilmastohaasteisiin, jos sille annetaan oikeat välineet, riittävät resurssit ja työrauha.

Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

14 Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

Vaikutusarviot jäävät vähälle, minkä seurauksena politiikan vaikutukset voivat olla arvaamattomia ja ei-toivottuja. Ilmastopolitiikka ei elä irrallaan reaali maailmasta, jossa suomalaisia elää vielä jatkossakin myös muualla kuin ns. kasvukeskuksissa. Valtaosa yhteiskunnan tarvitsemista ja myös vientiin menevien tuotteiden raaka-aineista tulee jatkossakin maaseudulta ja koko Suomen alueelta. Ilmastopolitiikan on pakko ottaa tämä huomioon ja ottaa huomioon tämä todellisuus.

Muita huomioita

15 Muita huomioita

-

16 Voiko organisaationi osaltaan edistää ilmastosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista?

Kyllä

Kallio Vesa
MTK-Etelä-Savo ry.